

Welkomstwoord voorzitter Mariëtte Hamers op zomercongres Kring van Pensioenspecialisten 27 juni 2019

Zoals u weet zijn we de afgelopen tijd heel druk bezig geweest bij de SER met ons advies over de hervorming van het pensioenstelsel. Een van de doelen van de pensioenhervorming is om het pensioen transparanter, begrijpelijker en persoonlijker te maken. In ons advies schrijven we dat betere communicatie en meer transparantie essentiële elementen zijn van de hervorming van het pensioenstelsel en moeten bijdragen aan het verbeteren van het vertrouwen in het stelsel. Uw streven om pensioencommunicatie dichterbij de deelnemer te brengen spreekt mij daarom zeer aan. Ik hoefde daarom niet lang na te denken over uw verzoek om deze bijeenkomst in ons huis te kunnen houden en u daarbij welkom te mogen heden.

Uit onderzoek en ook uit de pensioendialogen die wij ter voorbereiding van onze advisering hebben gehouden, blijkt dat voor veel deelnemers het verband tussen inleg, kosten, beleggingsopbrengsten en het uiteindelijke pensioenresultaat niet helder is. Met name bij jongeren is het misverstand wijdverbreid dat ze later minder pensioen zullen krijgen dan dat ze hebben ingelegd.

We stellen in ons advies voor om enkele vormen van herverdeling die de uitkeringsovereenkomst onpersoonlijk en intransparant maken te laten vervallen in het door ons voorgestelde nieuwe contract en in verbeterde premieregeling:

- Door invoering van kostendekkende premies leidt de pensioenopbouw van actieven niet tot een verslechtering van de financiële positie van het pensioenfonds.
- Door het vervallen van de verplichting tot opbouw van hoge buffers vinden er beperktere overdrachten plaats van gepensioneerden en actieve deelnemers naar jongeren en toekomstige deelnemers.
- Door het afschaffen van de doorsneesystematiek vervallen de overdrachten van jongere naar oudere werknemers.

De premie komt door deze aanpassingen directer ten goede aan de eigen pensioenopbouw.

Daarnaast wordt het stelsel persoonlijker en transparanter door:

- Deelnemers jaarlijks inzicht te bieden in de voor hen ingelegde premie, het behaalde rendement, het voor hen gereserveerde vermogen en het te verwachten pensioen in verschillende scenario's. Hiermee kan het beeld worden weggenomen dat er straks geen pensioen meer zou zijn voor mensen die nu premie betalen.
- Deelnemers op de pensioendatum de keuzemogelijkheid krijgen om ongeveer 10 procent van het pensioen in een keer te ontvangen.

Bij de uitwerking van de voorstellen is het van belang de uitgangspunten van transparantie en begrijpelijkheid goed te bewaken.

Betere communicatie betekent ook meer aandacht voor laaggeletterdheid. De SER heeft hier in zijn advies uit april de noodklok over geluid. Het gaat daarbij om mensen die onvoldoende kunnen lezen, schrijven, rekenen en/of onvoldoende digitale vaardigheden

hebben. Het gaat om een grote groep mensen. Met name door vergrijzing, het aantal nieuwkomers en toenemende polarisatie van resultaten in het onderwijs, neemt het aantal laaggeletterden toe. Zonder gerichter beleid zal het aantal laaggeletterden de komende jaren niet afnemen. Sterker nog: het aantal zal waarschijnlijk toenemen door de vergrijzing en de komst van nieuwkomers. Om het aantal laaggeletterden écht te verminderen is een structurele en consistente aanpak nodig, met meer middelen en naast snelheid ook een lange adem. Aan u als pensioencommunicatiedeskundigen vraag ik vooral dat u zich bewust bent van het feit dat veel van onze communicatie-uitingen onvoldoende afgestemd zijn op deze doelgroep.

Voor de pensioenen is vooral ook het probleem van de lage financiële geletterdheid een probleem. Uit onderzoek van de OECD uit 2017 bleek dat bijna 20 procent van de Nederlandse 15-jarige leerlingen het basisoniveau van financiële geletterdheid niet haalt en 20 procent niet hoger scoort dan dit basisoniveau. Voor een beter begrip van pensioenen dat moet leiden tot meer vertrouwen, is het ook van belang dat deze problematiek beter wordt aangepakt. De website wijzer met geldzaken doet hier al goed werk. Maar het thema pensioen zou meer aandacht verdienen in het onderwijs. Abstracte begrippen als rente, disconteren en beleggingen en solidariteit kunnen er denk ik mooi verduidelijkt mee worden.

Ik wens u een mooi congres toe.